

σχοντα εὐθὺς μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς νόσου, ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος (τετάρτου βαθμοῦ τοῦ Ῥεωμ.), ἐν ᾧ ἔχει διαλελυμένον μαγειρικοῦ ἄλατος ἴσον τοῦ κοχλιαρίου τῆς τραπέζης· ἔπειτα καλύπτει αὐτὸν ἀπογυμνωθέντα διὰ κοινῆς σινδόνης, ἐμβεβρεγμένης εἰς ἠλατισμένον ὕδωρ ψυχρὸν μέχρι τοῦ 12 βαθ. τοῦ Ῥεωμ. (εἰς πίθον ὕδατος πέντε περίπου λιτρῶν διαλύει ποτήριον μαγειρικοῦ ἄλατος)· πολλοὶ δὲ συνάμα ὑπηρεταί τρίβουσιν διὰ τῆς σινδόνης ταύτης ἐπὶ ἐν τεταρτημόριον τῆς ὥρας σύμπαν τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος· μετὰ ταῦτα, ἀφαιροῦντες τὴν βεβρεγμένην ταύτην σινδόνα, καλύπτουσι τὸν πάσχοντα διὰ διπτύχου μαλλίνου ὑφάσματος, ὑποχρεοῦντες αὐτὸν νὰ μένη οὕτω κεκαλυμμένος καὶ ἥσυχος ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ δίδοντες καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἀνά πᾶσαν πέμπτην τῆς ὥρας στιγμὴν μέγα κοχλιαρίον κεχιονισμένου καὶ ἠλατισμένου ὕδατος· καὶ ἐὰν μὲν διψᾷ δίδουσιν εἰς αὐτὸν ἐνίοτε νὰ πίνη καὶ ἀπλοῦν, κεχιονισμένον ὁμως, ὕδωρ. Αἱ δὲ ἀνατρίψεις διὰ τῆς ἐμβεβρεγμένης εἰς τὸ ἠλατισμένον ὕδωρ σινδόνης, ἀνάγκης ὑπαρχούσης, δηλ. ἐὰν μὴ ἀρχίσῃ ἡ κρίσιμος σωτηριώδης γενικὴ καὶ ἀφθονος ἐφίδρωσις, ἐπαναλαμβάνονται πολλάκις. Καθ' ὅσον ἐλαττοῦται τὸ κακόν, γίνονται ἀραιότεραι καὶ αἱ δόσεις τοῦ ἠλατισμένου ὕδατος, περὶ τὸ τέλος μάλιστα πρὸς διατήρησιν τῆς ἐφιδρώσεως ἀντικαθίσταται τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὕδωρ διὰ τινος χλιαροῦ ποτοῦ, τοῦ ἐγχύματος τῆς ἀκτῆς π. χ., ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου. Ἐπὶ πέντε ἀρρώστων, θεραπευθέντων παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου Σιεδτζιεβσκιού ἐν τῷ στρατιωτικῷ νοσοκομείῳ τῆς Τσιουγγουῆφεφης ἐνώπιον πολλῶν ἄλλων ἰατρῶν, τρεῖς μὲν, ἐξ ὧν ὁ εἰς μάλιστα εἶχε φθάσει εἰς λίαν ἐπικίνδυνον κατάστασιν, ἰάθησαν, δύο δὲ ἐτελεύτησαν. Σημειωτέον ὁμως, ὅτι ἀπαντες οὗτοι ὑπεβλήθησαν ἐν τῇ θεραπείᾳ, ὅτε εὐρίσκοντο ἤδη ἀπηλπισμένοι.

ΠΕΡΙ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΩΝ.

Η φρικτοτέρα ὄλων τῶν παρεκτροπῶν εἰς ὅσας ἐξετραχίλισε τὸν ἄνθρωπον ἡ θεοβλαβὴς δεισιδαιμονία, ὑπάρχει ἀναμφιβόλως ἡ παράλογος καὶ θεοστυγῆς ἰδέα τοῦ νὰ νομίζῃ ὅτι δύναται νὰ ἐξι-

λεώσῃ τὸ θεῖον διὰ τῆς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ σφαγῆς καὶ θυσίας τῶν πλασμάτων τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ.

Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀρχαῖα ἔθνη ἀπαντᾶται ἡ θάρβαρος καὶ ἀποτρόπαιος αὕτη συνήθεια τῆς ἀνθρωποθυσίας. Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευον κατὰ τῆς Τρωάδος κατελήφθησαν αἴφνης ὑπὸ μεγάλης νηνεμίας εἰς τὴν Αὐλίδαν, ἐρωτήσαντες δὲ τοὺς μάντις ἔμαθον παρ' αὐτῶν, ὅτι οἱ Ποσειδῶν διὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ, ἀπήτει ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος (α).

Μετὰ δὲ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Πατρόκλου θυσιάζει ἐπὶ τῆς νεκρικῆς αὐτοῦ πυρᾶς δώδεκα νέους Τρῶας· κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ Τρωάδος ἐπιστροφὴν τῶν Ἑλλήνων τὸ φάσμα τοῦ Ἀχιλλεῦς παρουσιασθὲν ἀπαιτεῖ νὰ θυσιασθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ τοῦ Πριάμου Πολυξένη (β).

Οἱ Σκύθαι ἐθυσιάζον ὁμοίως πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ἐφροσίων θεῶν ὅλους τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῶν συλλαμβανομένους ξένους. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐθνῶν τοῦ παλαιοῦ γνωστοῦ κόσμου κατείχοντο ἐπίσης κατὰ τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν χρόνους ὑπὸ τῆς θεοστυγοῦς ταύτης δεισιδαιμονίας.

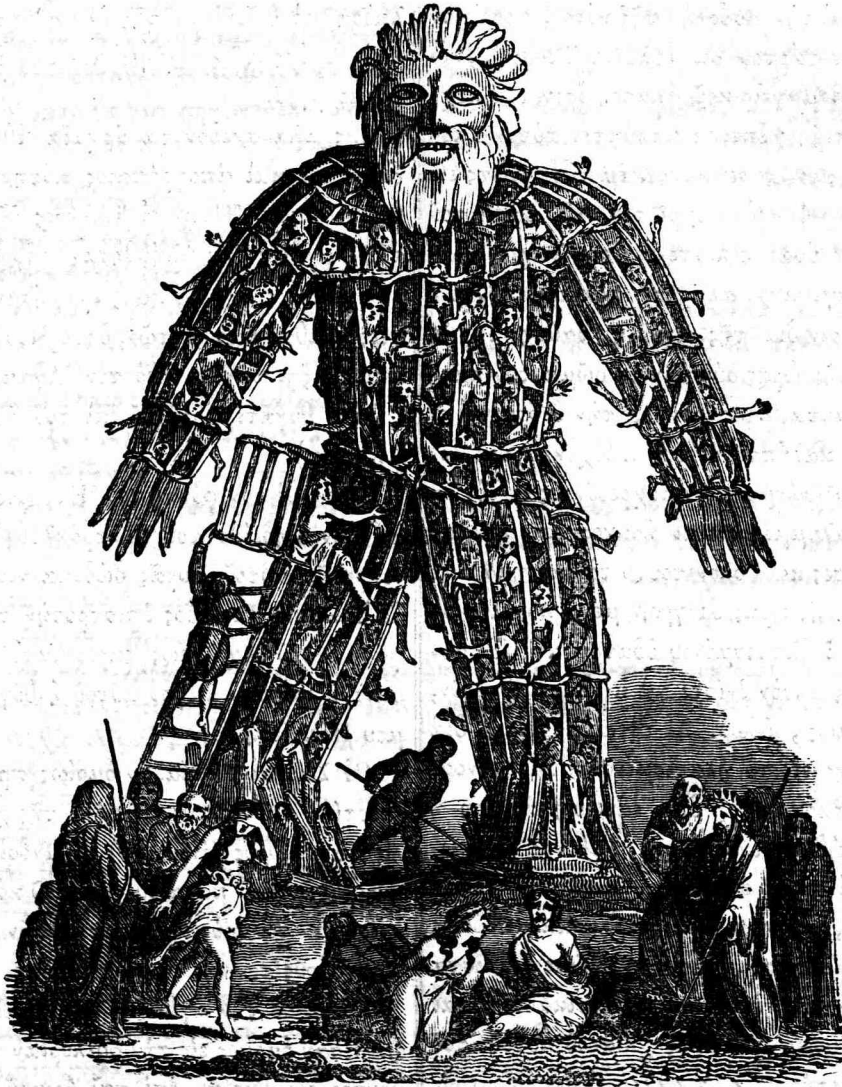
Κατὰ δὲ τὴν ἀγίαν Γραφὴν καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑπέπεσαν ὁμοίως εἰς τὴν βδελυρίαν ταύτην, προσενεγκόντες εἰς θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Μολὸχ καὶ Ταφέθ τοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν (γ).

Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν προσέφερον ἀνθρώπινα θύματα εἰς πολλὰς θυσίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου. Εἰς ὅλα δὲ τὰ νεώτερα ἔθνη τῆς Ἀμερικῆς εὐρέθῃ ἐπίσης διὰ νόμου καθιδρυμένη ἡ βδελυρὰ αὕτη ἐξύβρισις τῆς θεότητος. Ἄλλ' ἐξ ὄλων τῶν ὑπουργῶν τοιούτων αἰμοβόρων θεοτήτων, οἱ Δρυῖδες ὑπῆρξαν οἱ θεμελιώσαντες καὶ τελειοποιήσαντες μᾶλλον τῶν ἄλλων τὴν ἀντίθεον ταύτην λατρείαν· ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τούτου τῶν Δρυῖδων ἔγινε παραίτιος μεγάλων λογομαχιῶν μεταξύ πολλῶν ἐκ τῶν νεωτέρων κριτικῶν, φι-

(α) Εὐριπ. Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι.

(β) Εὐριπ. Ἐκάβη.

(γ) Ἱερεμίας Ζ', 31 καὶ ΑΒ', 35.

λλογησάντων τὰ λεξικά ὄλων τῶν Ἀσιανῶν ἔθνων, διὰ νὰ εὐρωσι τὴν καταγωγὴν καὶ σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης· ἡ δὲ ὡς πιθανώτερα κριθεῖσα ἐξηγήσις εἶναι, ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶναι Γαλατικὴ σημαίνουσα ἱερέα μάγον.

Καὶ τῶ ὄντι οἱ Δρυῖδαι ἦσαν ὄχι μόνον οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἰεστατέ (ὅστις ἦτον ὁ Ζεὺς τῶν Βρεττανῶν καὶ Γαλατῶν) ἀλλ' ἀκόμη καὶ οἱ διερμηνεῖς τῶν ἀποκρίσεων τὰς ὁποίας ὁ θεὸς ἔδιδεν, ὁσάκις ἠρωτᾶτο κατὰ τὰς θρησκευτικὰς διατυπώσεις· οὗτοι πρὸς τούτοις εἶχον ἀρπάσει τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἂν τις ἐτόλμα νὰ πικραγωνίση τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, εἰς τὸν τοιοῦτον ἀπηγόρευον τὸ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὰς θυσίας, καὶ ἀνεθεμάτιζον αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰεστατέ.

Οἱ Δρυῖδαι πρὸς τούτοις ἐπεμελοῦντο τοὺς ἀσθενεῖς ὄχι μετερχόμενοι τὴν ἰατρικὴν, ἀλλὰ ὑποσχόμενοι τὴν θεραπείαν διὰ τῆς μεσολαβήσεως αὐτῶν παρὰ τῷ θεῷ· καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀσθένεια ἦτο συνήθης ὁ θεὸς εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν θυσίαν τινῶν ζῶων, ἀλλ' ἂν ἡ ἀσθένεια ἦτον ἐπικίνδυνος, ὁ ἀσθενῶν ὠφείλε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν διὰ τῆς εἰς θεὸν θυσίας ἄλλου ἀνθρώπου.

Οἱ Δρυῖδαι οὗτοι εἶχον εἰσάξει τὴν συνήθειαν τῶν ἀνθρωπίνων δλοκατωμάτων τὰς ὁποίας οἱ Γαλάται μετεχειρίζοντο κατὰ τὰς μεγάλας δημοσίους συμφορὰς, καὶ ὅτε ἐξεστράτευον κατὰ τινος δυνατοῦ ἐχθροῦ· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν κατασκευάζοντες ἐκ ξύλων γιγαντιαῖον ἄγαλμα εἰς σχῆμα ἀνθρώπου ὀρθῶς ἱσταμένου, καὶ ἔχοντος κρεμαμμένας τὰ

χειρας και ανοικτά τὰ σκέλη, ὡς φαίνεται ἐπὶ τῆς πρὸ ὀφθαλμῶν εἰκονογραφίας, ἐπλήρουν αὐτὸ ἔσωθεν ἐξ ἀνθρώπων καταδεδικασμένων ἐπὶ διαφοροῖς ἐγκλήμασιν· εἰάν δὲ ὁ ἀριθμὸς τούτων δὲν ἐξήρκει νὰ πληρώσῃ τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἄγαλμα, ἤρπαζον ἐκ τῶν ὁδῶν ἀδιαφόρως τοὺς τυχόντας καὶ τοὺς ἔρριπτον ἐν αὐτῶ, ἐπισωρεύοντες δὲ περὶ αὐτοῦ κωσῖμου ὕλας, ἔβαλον πῦρ καὶ συνέκαιον μετ' αὐτοῦ ζῶντας τοὺς δυστυχεῖς τούτους πρὸς ἐξιλίωσιν τοῦ θεοῦ αὐτῶν.

Ο ΔΟΚΙΜΟΣ.

Ἱστορικὸν Διήγημα.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 4 ἀριθ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ πένητος.

Ὁ ἄοικνος τοῦ Φρειδερίκου ζῆλος δὲν περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐργοστασίου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κ. Καρτμάνος ἀνήγγειλεν ὅτι ἔμελλε νὰ συστήσῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἰδιαίτερον σχολεῖον, ὅπου νὰ παραδίδωνται μαθήματα περὶ τὸ ἐσπέρας, καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν διὰ τοὺς ἐργάτας γινομένην ἐντὸς τῶν δημοσίων σχολείων, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἐργάται αὐτοῦ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ συγνάζωσιν.

Ἡ ἀγγελία αὕτη ἐπλήρωσε χαρᾶς τὸν Φρειδερίκον ἀναλογιζόμενον, ὅτι ἠνόηγετο ἤδη εἰς αὐτὸν ἡ πρώτη αὕτη πρὸς τὴν παιδείαν ὁδός. Πολλάκις μὲν εἶχεν ἀκούσει τὴν μητέρα του ἐλευσιολογοῦσαν τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν, τῆς ὁποίας τὰ ἄθλια αὐτῆς τέκνα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθωσι· πολλάκις δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξ ἰδίων πειρατηρήσεων, εἶχεν εὐκόλως ἐνοσῆσει πόσον ἡ μάθησις εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὅθεν καὶ ἐνόμισεν ἑαυτὸν εὐτυχῆ ἀκούσας τὸν Κύριον Καρτμάνον σκοποῦς ἔχοντά συμφόρους μὲ τὴν ἐπιθυμίαν του, καὶ ὅτε ἔφθασεν ἡ δεκάτη πέμπτη τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ γείνη τῶν μαθημάτων ἡ ἑναρξίς, ἐπορεύθη ὑπέροπτε εὐδιάθετος πρὸς ἐργασίαν, καὶ μὲ σταθεράν ἀπόρασιν νὰ ὑποφέρῃ τὰ πάντα καρτερικῶς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ποθουμένου.

Ὅθεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἄλλο δὲν ἐπρέπετο, εἰμὴ τὴν προσεγγίζουσαν ἐσπέραν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὡς ἀνταμοιβὴν τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλοπονίας ὑπολαμβάνων διὰ τοῦτο, καὶ οὐδέποτε ἡ τῶν χειρῶν του ἐκπλήρωσις ἐφάνη εἰς αὐτὸν τοσοῦτον εὐκολος, ὅσον τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἀλλ' ὁ ἄθλιος παῖς ὅλος ὑπὸ ἀνοησίας κατεσχημένος, δὲν

ἠδύνατο νὰ προῖδῃ ὅλας τὰς δυσκολίας, ὅσας κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην ἔμελλε ν' ἀπαντήσῃ. Μόνος ὁ Θεὸς οἶδεν ὁποίας ψυχικῆς καρτερίας ἔλαβεν οὗτος χρεῖαν διὰ νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὰς πρώτας ἀθῆσας τῆς μαθήσεως, καὶ ὅποσον ἐγκρατῆς τῆς θελήσεως ἔπρεπε νὰ ἦναι διὰ νὰ ἀμαρῆσῃ τὴν φύσιν, καὶ νὰ τὴν καθυποβάλλῃ εἰς τοσοῦτον πολυχρόνιον καὶ ἐπίπονον ἐργασίαν· διότι δὲν δύναται τις νὰ ἐκτιμῆσῃ ἀρκούντως τὴν ὑπομονὴν τοῦ διδασκομένου πένητος νέου. Μυρία ἀντικείμενα, ἄγνωστα εἰς τὰ τέκνα τῶν πλουσίων, πολυπλασιάζουσιν εἰς τὸν πένητα τὰς τοσοῦτον μεγάλας καθ' ἑαυτὰς δυσκολίας τῆς μαθήσεως. Οὐδὲν ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀνατροπῆς προετοιμάζει εἰς τὴν τακτικὴν καὶ λογικὴν ἐργασίαν· ἡ ζωὴ πᾶσα δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν συνόψει μηχανικαὶ πράξεις, ἐξ αὐτῶν δὲ πηγάζουσι πᾶσαι αἱ χρεῖαι καὶ αἱ θλίψεις αὐτοῦ. Μάλιστα ὁ Φρειδερίκος ἐκ τοσοῦτον δυστυχούς οἰκογενείας ὁρμώμενος, γεννηθεὶς εἰς θιομήχανον πόλιν πολλὰ μικρὸς ἀκόμη ἐτάχθη ἔμπροσθεν μιᾶς μηχανῆς, τὴν ὅποιαν εἶχε συνειδηθεῖ νὰ ἐλῆπῃ ἐνεργοῦσαν, δὲν εἶχεν ὅμως ἐξετάσει τὰς μεταξὺ τῶν διαφορῶν μερῶν σχέσεις αὐτῆς· εἰς δὲ τὴν ἐργασίαν τὴν ὅποιαν εἶχον ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν δὲν ἠσθάνθη ἄλλου τινος χρεῖαν, εἰμὴ ἰσχύος καὶ ἐπιδεξιότητος χειρῶν.

Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν καὶ ὁ νοῦς αὐτοῦ συνειθίσθη εἰς τὴν ἀδράνειαν, ὁ δὲ νέος ἔβλεπεν ἀπερισκέπτως τῆ δε κἀκεῖσε προσηλόνων τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς ἕκαστον πράγμα ἀναλόγως τῆς ἡδονῆς τὴν ὅποιαν εὗρισκεν εἰς αὐτό, καὶ οὐδὲν κρινὼν ἄξιον ἐρεύνης καὶ σκέψεως· καὶ οὕτω, μολοντί ὑπῆρξεν ὁ φιλοπονώτερος τῶν δοκίμων τοῦ ἐργοστασίου, ἔμεινεν ὁμως ξένος παντάπασι πάσης σκέψεως. Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτο νὰ ἔχη ἰσχυροτάτην θέλησιν, ὥστε νὰ κατέχη τὸν αἰετοπεριπλανώμενον νοῦν. Ἐν τοσοῦτῳ τὰς πρώτας ἡμέρας, ὅσον καὶ ἂν ἠγωνίζετο νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἠσθάνετο ὁμως, ὅτι ὁ μὲν νοῦς αὐτοῦ ἀδιαλείπτως ἐξέφευγε καὶ ἐπλανᾶτο μακρᾶν τῆς δὲ μεγάλης σκέψεως, ἡ ὅποια δύναμις ἀποκτᾶται καὶ διατηρεῖται διὰ μόνης τῆς διηγενοῦς ἀσκήσεως, ἦτον ἐξ ὀλοκλήρου ἐστερημένος.

Ἄλλ' ὅμως, ὅσον μεγάλη ὑπῆρξαν τὰ ἐμπόδια, ἔμελλεν οὗτος ἐπὶ τέλους ὅλα νὰ ὑπερνικήσῃ· διότι εἶχε ψυχὴν πλήρη ἀρετῆς καὶ ἐνδεΐας, καὶ δὲν ἐφαινετο ὁμοῖος μὲ ἐκείνους, οἵτινες ζητοῦσι προφάσεις διὰ ν' ἀποφυγῶσι τὸ ἐπίπονον αὐτῶν χρέος· ἀλλ' ἐξεπλήρου παντοιοτρόπως ὅ,τι ὤφειλε νὰ πράξῃ· κατ' ὀλίγον ἰσχυρὸς νὰ ἐκλείψῃ τὰς κακὰς τῆς πρώτης ἀνατροπῆς ἕξεις διὰ τῆς ἐπιμόνου θελήσεως, καὶ διὰ τῆς χρήσεως ὅλων αὐτοῦ τῶν δυνάμεων, ἠδυνήθη νὰ καθίσῃ τὸν ἀκάθεκτον αὐτοῦ νοῦν, καὶ νὰ καθυποβάλλῃ αὐτὸν εἰς τακτοποίησιν. Ἀφοῦ δὲ ἀπαξ ἐνί-